UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um] Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise Ordinis Minor[um] de obseruantia ...

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Secunda est co[n]sideratio co[n]ditionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

Visual Library

renus: ſecūdus de celo celeſtis. qđ intelli-
gitᷣ nō ꝓpᷣ diuerſitatē nature ſʒ ꝓpᷣ differē-
tiā q̄tū ad q̄litatē virtutis ⁊ vicꝫ ḡrez cul-
pe ⁊ ꝓpᷣ differentiā virtutis formatiue cor-
poris. Tertio in ipa natiuitate q̄r ꝺ mulie-
re naſci voluit Gal. iiij. Miſit deꝰ filiū ſuū
factū ex muliere. Aug. in glo Nō te moue-
at ꝙ ait factū: cū ꝯfiteamur natū. factū ei
nō ꝯfitemur niſi hoiez. Idē Aug. li. ꝺ ago-
ne chri. Nolite voſipos ꝯtēnere viri, filiꝰ
dei virū ſuſcepit. Nolite voſ ſpas ꝯtēnere
femine qm̄ ex vobis filius dei natꝰ eſt. Ne
indignentᷣ mulieres ſi ſentiāt ſexū eē tan-
te dignitatis q̄nte viri.

Scđa eſt conſideratio cō-

ditionis. Eſt aūt circa aduentū filij dei in
carnē triplex ꝯditio marie ꝯſiderāda.

Pria eſt conditio admiratiōis.

Scđa diſcretionis.

Tertia ſublimationis.

Prima igitᷣ eſt ꝯditio admiratiōis. Fuit
em̄ opꝰ icarnatiōis marie mirabile.

Tum ex pte ꝯcepti

Tum ex pte ꝯcipientis

Tum ex pte modi ꝯcipiēdi

Prio ex pte chri ꝯcepti cuiꝰ corpꝰ forma-
tū fuit i inſtanti nō ſucceſſiue vt đr Dam.
Et ſic Augꝰ di. formatio corporis eiꝰ fu-
it pfecte in pncipio ſiue primo inſtanti con-
ceptionis quantū ad oia liniamēta mēbro-
rū lʒ q̄ntū ad debitā corpis quantitatē pfi-
ceretᷣ ſucceſſiue. Vñ ſicut dicit Holkot ſu-
per librū Sapie. Nūꝗꝫ fuit aliq̄s ita paruꝰ
puer in vtero matris ſicut chrs. Itē fuit
opus illud mirabile ex pte gr̄e chri q̄ ab i-
ſtanti ſue creationis plena fuit virtutibus ⁊
gr̄a atqꝫ glia. Iō đr Hiere. xxxj. Nouum
creabit dns ſup terram, mulier circūdabit
virū. i. virtuoſum ⁊ pfectū ſm̄ mētē. Signā-
ter aūt dic creabit: q̄r ꝯceptio illa q̄ntum
ad virtutem opatiuam eq̄paratᷣ creationi.
Itē fuit opꝰ illđ marie mirabile rōne dei-
tatis rōne cuiꝰ ibi ples por eſt mr̄e. Iō in
ea impletū eſt illud Ecci. xxiiij. Qui crea-
uit me requieuit in tabernaculo meo. Ber.
Eternū antiquū ⁊ nouū in eadē pſona mi-
rabiliter ꝯueniūt. Eternū. i. diuinitas, an-
tiquū. i. caro ab adā traducta, nouū. i. aia
de nouo creata. Conuenientiꝰ aūt incarna-
ta ē diuitas i pſona filij q̄ʒ i alia: q̄r ad h̄ fa-
cta ē icarnatio vt ſimꝰ filij dei p grāam qđ
ꝯgruū erat fieri p eū q̄ filiꝰ dei eſt p naturā
Aug. li. de tri. Vt hō ex deo naſceretᷣ pmo
ex ipo natꝰ eſt deus. Oportuit em̄ vt p eū
efficeremur filij dei adoptiui q̄ filius ē na-
turalis. Scđo fuit opꝰ illud mirabile ex
pte mr̄is ꝯcipientꝫ q̄ ſemp virgo pmanſit
Augꝰ lib. de virginitate. Oportebat caput
nr̄m inſigni miraclo naſci de virgine ſm̄ cor-
pus vt ſignaret ſua mēbra ſm̄ ſpm̄ de virgine
etiā. ſ. eccl̄ia naſcitura Tertio ex pte mo-
di ꝯcipiendi q̄r p opationē ſpūſſcti ꝯcepit
virgo dn̄m. Iō dixit ei angelus Lu. j. Spi-
ritusſanctꝰ ſupueniet in te ⁊c̄. Scđa eſt
ꝯditio diſcretionis. Aſſumpſit em̄ dei fili-
us hūanā naturā diſcrete ſiue ſapientᷣ. Aſ-
ſumpſit em̄ bonū nature reprobando ma-
lū culpe Eſa. vij. Vt ſciat reprobare ma-
lū ⁊ eligere bonū. Vt aūt pleniꝰ dicamus
notandū ꝙ filij dei incarnatio facta ē ſapiē-
ter in ordine ad tranſgreſſionē reparandā
In ordine ad ſatiſfactionē pficiendā. Et
in ordine ad nr̄am eruditionē faciendam.

Primo in ordine ad tranſgreſſionem re-
parandā. q̄r ex diuina ſapiētia factū eſt vt
angelo nunciante filiꝰ dei carnē aſſumeret
vt ſic eēt ꝯformitas reparationis cū lapſu
Beda in omel. Aptū hūane reſtaurationis
pncipiū vt angelꝰ mitteretᷣ ad virginē ꝯſe-
crandā diuino q̄r prima pditionis nr̄e
cā fuit ſerpens q̄ a diabolo mittebatᷣ ad
mulierē ſpū ſupbie decipiendā. Scđo i
ordine ad ſatiſfactionē pficiendā p q̄ aſſū-
pſit non ſolum naturā hūanā ſed etiā defe-
ctus eius penales gn̄ales quos vicꝫ ſicut
dicit magr̄ diſ. xvij. iij. Decuit illū aſſu-
mere ⁊ nobis expediens fuit ad ſatiſfacti-
onem. ſ. p nobis pficiendā. Bern. Deſcen-
dit quantū potuit. ſ. rōnabiliter. Non aūt
aſſumpſit defectus inducentes ad culpā vt
ſunt pnitas ad malū ⁊ difficultas ad bo-
num, necꝫ etiā defectuſ penales partiales
cuiuſmodi ſunt diuerſe egritudinū ſpecies
Hoc em̄ non erat nobis expediens. ſic em̄
ſe potius inutilem nobis q̄ vtilem reddi-
diſſet, ſed generales defectꝰ penales q̄ vicꝫ
reſpiciunt totā naturā hūanam aſſumpſit
ſicut fameſcere: ſitire: algere ⁊ hmōi. Et h̄
ꝓpter tria vt tangit Tho. in. iij. par. q. xiiij
Primo ꝓpter pciū nr̄e ſalutis. q̄r ꝓpoſue-
rat nos redimere ſuo ſanguine. iō oportuit

eum naturā paſſibilē aſſumere. Scđo p/
pter fulcimentū nr̄e fragilitatꝫ .ſ. ad nr̄e fi
dei confirmationē qꝛ vicꝫ p tales defectꝰ
manifeſtat nobis ꝟitas nature aſſumpte.
Tertio ꝓpter exemplū virtutis. In hoc ei
dedit nobis exemplū tolerande penalita/
tis .j. Pe. iiij. Chriſto in carne paſſo ꝛ vos
eadē cogitatione armamini. Itē exemplū
contēnende vanitatis Mat. viij. Vulpes
foueas hn̄t ꝛ vo. ce. nidos: filius aūt hois
nō habet vbi caput ſuū reclinet. Itē exem
plū ſectande humilitatis Phil. ij. Humili
auit ſemetipſum factus obediens vſqꝫ ad
mortē ꝛc. ¶ Aduertendū tn̄ ꝙ hmōi defe
ctus penales ex alia cā ſunt in nobis / ꝛ ex
alia in chr̄o vt dicit Magr̄ ſentē. In nob
eīn ſunt ex neceſſitate contracti. ſed in chri/
ſto ſunt ex voluntate aſſumpti. Et beatus
Bon̄. dicit ꝙ in illa carne remanſit penali
tas h̄ fuit ex diſpenſatione ipꝰ aſſumentꝫ
concurrente ſil' acceptatione illius anie rō
nalis q̄ in p̄mo inſtanti ſue creationis ha/
buit vſum cognitiōis ꝛ placuit ſibi tali cor
pori vniri ꝓpter ſalutē generis hūani: ſic ḡ
tales defectus in chr̄o fuerūt non neceſſi/
tate generationis q̄ in chr̄o non fuit natu/
ralis ſed voluntate diſpenſationis. volun
tate inquā diuina ꝑueniente ꝛ voluntate
creata concomitante. Hec Bon̄. Conſide
remus ḡ nos q̄ ꝑ xp̄m ſaluari cupimꝰ qualit̄
eius aīa bn̄dicta ab inſtanti ſue creatiōis
ꝑuidit oēs labores q̄s ipſe paſſurus erat i
xxxiij. annis in huiꝰ vite peregrinatione. ꝑ
uidit eīn ꝙ in p̄ſepio frigore ꝛ paupertate
cruciandꝰ erat: ꝙ in deſertis egypti cū ma
tre paupercula ꝑegrinaturus eſſet: ꝙ in ter/
ra aliena penuriā ſuſtineret: ꝛ ſic d̄ alijs la
boribꝫ ꝛ penas q̄s ꝑtulit. ꝛ ꝙ tandē in cru
ce mortē acerbiſſimā pateret. et tn̄ ꝓmpte
ꝛ liberaliter ac benigniſſime hec oīa acce/
ptauit ꝑ ſalute generis hūani. O pelagus
amoris ieſu. O fornax ſuccenſa nimis illꝰ
aīe bn̄dicte. Ab inſtanti ꝑfecto ꝯceptiōis
ꝑijſſimus ieſus ſemꝑ habuit ꝑ nobis mor
tē in corde. Quō itaqꝫ poterimꝰ nos ꝟmi
culi grās debitas ꝑſoluere tanto redēpto/
ri q̄ nō niſi ex amore tā ſtupēda i carne face
re dignatus ē. Amor fecit eū lachrymari:
amor fecit eū ꝑegrinari: amor fecit eū vul/
nerari: amor fecit eū ꝟbera ꝑpeti: amor fe/
cit eum in cruce mori. O aīa inſignita di
imagine dilige chr̄m a q̄ tantū dilecta es.
¶ Tertio filius dei ſapienter carnē aſſum/
pſit in ordine ad nr̄am eruditionē faciēdā.
Sic eīn accepit naturā nr̄am vt in ea ope/
raret ꝛ pateret ꝛ ſic nos informaret ꝛ eru
diret q̄ agere ꝛ q̄ pati debemus. Gre. Ois
chriſti actio eſt nr̄a inſtructio. Idez. Qui
chr̄i veſtigia dedignant ſeq̄ q̄ temeritate
ſperant ad eius claritatis gaudia conſeq̄n
da ꝑuenire. Et ipſe ſaluator Io. viij. Ego
ſum lux mūdi q̄ ſequit me nō ambulat i te/
nebris. Sequendꝰ eſt itaqꝫ chr̄s in his q̄
ſunt de neceſſitate ſalutꝫ q̄ vicꝫ ſpectant ad
diuinorꝫ mandatorꝫ obſeruantiā. Sꝫ heu
heu multi a chr̄i ſeq̄la retrahunt ꝛ maxie ꝑ
pter tria. Primo ꝓpter fidē dubiā qꝛ no/
lunt firmiter credere exiſtimantes nihil ali
ud eē niſi qđ in p̄nti vita inuenit atqꝫ vide
tur. Quos Greg. in. iiij. dial. exēplū valde
notando ꝯuincit. vbi ait ꝙ ſi caſu vna mu/
lier in fouea aliq̄ terre āguſta ꝛ obſcura pa
riat filiū ibiqꝫ eū educet vſqꝫ ad annos diſ
cretionis. poſtmodū ei dicat q̄liter ē ſupra
eos celū/ſol/luna/ſtelle/plante/ hoīes/ edi
ficia/fontes/maria/ ꝛ hmōi: fatuus eēt il/
le filius ſi nō crederet dicēs Iſta nō poſſūt
eſſe qꝛ ea nō vidi. Pariformiter ſtultꝰ eſt
hō q̄ non credit ſctē mr̄i eccl'ie: nec p̄dicato
ribꝫ de futura vita regni celorꝫ. Scđo ꝓpt
humanā verecūdiā. Verecundant eīn mul
ti fieri hūiles ꝛ bona oꝑari. Timēt eīn ma
lorꝫ hoim latratꝰ q̄ ſepenūero deridēt eos
q̄ bn̄ facere ſtudent. Iuxta illud puer. xxix.
Deteſtant ſtulti eos q̄ in recta ſūt via. Et
puer. xiiij. Ambulās recto itinere ꝛ timēs
deū deſpicit ab eo q̄ infami graditur via.
Sed ſic dicit Sene. Nondū felix es ſi nō
dū te turba deriſerit. Et Hiero. ad Pā/
machiū. Prima virtus monachi eſt con/
temnere oīa iudicia ꝛ recordari ap̄li dicen
tis. Si adhuc hoīb placerē: chr̄i ſeruꝰ non
eſſem. Magiſqꝫ deridēdi ſunt q̄ imitant
diabolū q̄ꝫ q̄ ſequunt chr̄m. Tertio ꝓpter
ſpem deceptoriā qꝛ ſperant diu viuere ex q̄
fallunt plurimi. Hiero. ad Geruncbiā. Ne
mo eſt tā fractis viribꝫ ac tā decrepite ſene
ctutis vt non ſe putet adhuc annū ſupui/
cturum eſſe. Vn̄ ſurrepit obliuio conditi
onis ſue vt terrenū aīal iamiāqꝫ ſoluēdū
erigat in ſuperbiā ꝛ aīo celū teneat. Hec
ille. Excitent itaqꝫ oīm mentes ꝛ aperiant

ecli ad cogſcendū huiꝰ ſecli vanitatē: labi/
litatē: inſtabilitatē: breuitatē: ꝛ incertū fi/
nem. Et conenꝰ oēs imitari ieſum chr̄m q̄
ad nos inuitat dī. Ego ſum lux mundi: q̄
ſequit̄ me non ambulat in tenebris ꝛc̄. Et
Mat. xj. Venite ad me oēs ꝛc̄. Diſcite a
me q: mitis ſū ꝛ hūilis corde ꝛc̄. Vide ita
ꝙ hn̄ mira dei benignitatē q̄ ſeipm̄ nobis
imitabilē ꝓbuit vt ſecuri penitꝰ incedamꝰ.
Aug. in q̄dam ſer. de nat. dñi. Hō ſequen/
dus non erat q̄ videri poterat / deꝰ ſequē/
dus erat ſ3 videri nō poterat. Vt ḡ exhi/
beret̄: ꝛ qui ab homine videret̄: quez hō
ſequeret̄ deus factꝰ eſt hō. Hec ille. Parꝫ
itaqꝫ ꝙ̄ diſcrete ꝛ ſapienter ſumpſit dei fili
us hūanā naturam. ¶ Tertia eſt conditio
ſublimationis. Aſſumpſit em̄ naturā hu/
manā filius dei ſublimādo eā ſiue exaltā/
do ꝑ grē plenitudinē ꝛ oīs ſcientie ꝛ ſapi/
ꝑfectionem vt ſic fieret chr̄s hō caput toti
us eccl̄ie tā triūphantꝫ ꝙ̄ militantꝫ. Ubi
p̄mo notandū ꝙ ſm̄ Aug. li. de vera reli/
gione. c. xxiij. tripl̄ex eſt grā in chr̄o. Pria ē
grā vnionis ſm̄ quā hūana natura nullis
p̄cedentibꝫ meritis vnita eſt deitati. Aug.
ſup Joā. In rebꝫ ꝑtpa oīs illa ſūma eſt
grā ꝙ hō eſt vnitus deo in vnitate ꝑſone.
Et hec eſt grā infinite libertatis Augꝰ. in
omel. xxviij. Suſceptionē illā hūanitatis
nulla merita p̄ceſſerunt ſed ab illa ſuſcepti
one cuncta merita inceperunt. Scd̄a ē grā
ſingularitatis q̄ aīa chr̄i p̄ ceteris ſanctꝫ fu
it repleta. Col. ij. In ip̄o complacuit oēm
plenitudinē habitare. Aug. li. de vera reli.
c. xxxviij. Totum chr̄s ab inſtanti ſue ꝯce
ptionis accepit q̄cq̄d ad rōnem grē ꝑtine/
re potuerat. Tertia dr̄ grā capitꝫ ſm̄ ꝙ ab
illo grā redundat in alios ſic odor a flore ſi
ne ſui diminutiōe Ecci. xxiiij. Tranſite ad
me oēs q̄ concupiſcitis me ꝛ a generatio/
nibꝫ meis implemi. Et Cañ. j. Curremꝰ i
odorē vnguentoꝝ tuoꝝ. Et Jo. j. De ple/
nitudine eiꝰ omnes accepimꝰ. Et ꝓpterea
dr̄ caput oīm honoꝝ. Sic eni a capite deri
uat̄ virtus motiua ꝛ gubernatiua ad alia
mēbra: ſic a chriſto deriuat̄ tota grā iuſto
rum q̄ mouent̄ ad bona opa ꝛ diriguntur
Jō dr̄ Eph. j. Ipm̄ dedit caput ſup omnē
eccl̄iam q̄ eſt corpus ipius. Et Col. j. Ipe
eſt caput omnis eccl̄ie. Eſt itaqꝫ chr̄us ca/
put oīm iuſtoꝝ q̄ dicūt̄ mēbra chr̄i. qō fit
ꝑfecte per gloriā: minꝰ aūt ꝑfecte per gra/
tiam ꝛ adhuc imperfectius ꝑ ſolaꝫ fidem.
Non ſolum aūt eſt caput ipoꝝ q̄ ad animā
ſed etiā quantū ad corpus qd̄ ꝛ dicit̄ mē/
brum. Vñ. j. Co. vj. Neſcitis q: corpa ve
ſtra mēbra ſunt chriſti. Ubi dic glo. Chri
ſtus caput eſt non ſolū animaꝝ ſed ꝛ cor/
porum q̄ in glorioſa reſurrectione ſuā ꝑfe/
ctionē habebunt. q: ſicut dr̄ Phil. iij. Re
formabit corpus humilitatis nr̄e configu
ratū corpori claritatis ſue. O infelix mun
danoꝝ conditio Volunt hoies potius fie
ri mēbra diaboli ꝙ̄ chriſti Illum ſequunt̄:
a chr̄o vero fugiunt / ꝟtutes ſpernūt / ample/
ctunt̄ vicia ꝛ de futuro nihil p̄meditantur
O beata gens: ppl̄s beatus cuiꝰ pius ie/
ſus dñs eſt ꝛ caput. O ꝙ̄miſerabilis ſocie
tas cui diabolus p̄eſt non in ordine ſed in
errore / non in gaudio ſed in merore / non i
bono ſed in omni malo. Studeamus igit̄
fieri mēbra chr̄i ꝛ quantū poterimꝰ ei con/
formari. j. Coꝝ. xv. Primꝰ hō de terra ter
renus: ſecundꝰ de celo celeſtis ꝛc̄. Igit̄ ſic
portauimꝰ imaginē terreni: portemꝰ ꝛ ima/
ginē celeſtis Item non ſolū eſt chr̄s caput
hoim̄ iuſtoꝝ ſed etiā angeloꝝ oim̄. Unde
Eph. j. Conſtituit eū ſcꝫ chr̄m deus pat̄
aūt dexterā ſuā in celeſtibꝫ ſupra oēm p̄nci
patum ꝛ ptātem ꝛ virtutē ꝛ dñationem et
oē nomen qd̄ nominat̄ Non ſolū in h̄ ſecu/
lo ſed etiam in futuro. Et Col. ij. de chr̄o
dr̄. qui eſt caput oīs principatus ꝛ poteſta
tis. Et iō etiā Mat. iiij. legit̄ ꝙ acceſſerūt
angeli ꝛ miniſtrabant ei. Et Eph. j. Pro
poſuit reſtaurare omnia ꝑ peccatū deſtru/
cta: angelos ꝛ homines. Vñ angeli ab eo
accipiunt illuſtrationē veritatis et honorē
ac dulcedinem iocūditatis. Ideo de eo di
cit Petrus. j. Pet. j. In quem deſiderant
angeli ꝓſpicere.

Tertia eſt conſideratio ordinationis. vbi conſiderandū ꝙ incarnati
onis opus ordinatū eſt ad ſatiſfaciendum
ꝓ humano genere in q̄ maxime apparet chr̄i
benignitas. Leo papa ſer. de na. dñi. Suſ
cipit̄ a ꝟtute infirmitas: a maieſtate mor
talitas vt qd̄ nr̄is remedijs ꝯgruebat vnꝰ
atqꝫ idem dei ꝛ hominū mediator ꝛ mori
poſſet ex vno ꝛ reſurgere ex alio ꝛc̄. In h̄
ꝑfecto maxime apparet ſua benignitas q: